

SPOROČILO ZA JAVNOST Agencije EU za droge v Lizboni

LETNO POROČILO 2004: 10 LET POROČANJA

Podatki o drogah v razširjeni Evropski uniji "čedalje zanesljivejši", pravijo v EMCDDA

(25.11.2004 LIZBONA **PREPOVED OBJAVE DO 10H00 CET/bruseljski čas**) Podatki, ki so zdaj na razpolago o stanju na področju drog v Evropi, so "čedalje zanesljivejši", pravijo na **Agenciji EU za droge (EMCDDA)** danes, ko v **Bruslju** predstavljajo svoje **Letno poročilo 2004 o stanju na področju drog v Evropski uniji in na Norveškem**.

Izjava prihaja v času, ko agencija EU zaključuje svojih prvih deset let poročanja in predstavlja svoj prvi pregled pojava drog v 26-ih evropskih državah od Atlantskega oceana do ruske meje. V zadnjem desetletju je **EMCDDA** sodeloval z državami članicami pri razvijanju orodij za zbiranje podatkov in kazalcev, ki bi državam dali "skupen jezik", s katerim bi lahko opisali pojav drog. Spodbujala je tudi ustanovitev nacionalnih centrov za spremljanje drog po Evropi, ki danes igrajo pomembno vlogo pri zbiranju in razlaganju podatkov, potrebnih za dobro oblikovanje politik.

Direktor EMCDDA Georges Estievenart pravi: "Ob iztekanju naših prvih deset let imamo sedaj globlje in širše razumevanje za stanje na področju drog v Evropi in odgovore nanj. S podatki, ki smo jih v teh letih nepretrgano zbirali, smo lahko natančno določili celotne znake stabilizacije ali nihanj v trendih, poleg tega pa smo se začeli zavedati tudi bolj specifičnih problematik v podskupinah, regijah in v lokalnih območjih. Sedaj smo ob spremljanju širšega geografskega območja prišli tudi do novih odkritij in dinamik, ki postavljajo pod vprašaj nekatere od naših prejšnjih predpostavk o naravi in smeri trendov. Na splošno nam sedaj naše naložbe v spremljanje prinašajo koristi, zaradi česar lahko z veliko mero gotovosti govorimo o podobnostih in razlikah o problemih drog, ki nastajajo v Uniji."

Skupna opažanja na področju problematike drog v Evropi, poudarjena v današnjem poročilu, govorijo o širši stabilizaciji uporabe heroina in vbrzgavanja. Po drugi strani je porasla uporaba drugih snovi, kot so kokain, kanabis in ekstazi, mnogo mladih Evropejcev pa sedaj intenzivno ali redno uporablja snovi v kombinaciji. Od leta 2000 dalje se opaža tudi splošni trend upadanja smrti zaradi drog čeprav se utegne ta v nekaterih **novih članicah EU** spremeniti, če se ne bodo začeli hitro izvajati ustrezni ukrepi (glej današnje objavljene novice št. 8 – "Zanimivosti" in št. 9 – "Izbrane teme").

Na drugih področjih pa lahko ugotovimo občutne razlike, kot je na primer področje nalezljivih bolezni. Poročilo navaja, da imajo nekatere **nove države članice EU** najhitreje naraščajočo epidemijo HIV v svetu, medtem ko so se v "starih" državah članicah stopnje med injicirajočimi uporabniki drog (IUD) na splošno ustalile. V večini **držav srednje in vzhodne Evrope** je prevalenca HIV med IUD v povprečju še vedno manj kot 1% (npr. **Češka republika, Madžarska, Slovenija in Slovaška**), podobno kot je to ugotovljeno v sosednjih **državah kandidatkah EU, Romuniji in Bolgariji**. Čeprav so se našete države do sedaj izognile širitvi epidemije, bi lahko možno povečanje uživanja drog z vbrzgavanjem povzročilo porast prevalence okužbe s HIV in hepatitisom v bližnji prihodnosti, če bodo preventivni ukrepi neustrezni, navaja poročilo.

Povečana zmogljivost za spremljanje trendov se sedaj izraža v hitrejšem in primernejšem oblikovanju političnih možnosti in protiukrepev, pravijo v **EMCDDA**. Podatki, za prejšnje leto o širjenju HIV, so na primer sprožili vrsto novih ukrepov v državah, kjer je epidemija HIV dosegla vrhunec leta 2001.

Estonija in **Latvija** na primer poročata o hitrem širjenju programov izmenjave igel in brizg po celi državi. Poročata tudi o nedavnem upadu stopnje incidence HIV med IUD, čeprav le-te ostajajo še vedno zelo visoke.

Boljše spremljanje trendov politike je pripomoglo tudi k temu, da je večina evropskih držav sprejela svoje nacionalne strategije na področju drog (glej spodaj "Nacionalne politike"). Med **novimi državami članicami EU**, ki so to storile v zadnjem letu – npr. **Češka republika, Estonija, Latvija** in **Litva** – se vse usmerjajo zlasti na izboljšanje zdravljenja in zmanjšanje tveganja, kar je v skladu s strategijo EU na področju drog. Tudi službe na področju drog, so v teh državah vse bolj dostopne, vendar sta njihova zmogljivost in obseg delovanja še vedno preveč omejeni.

"Zdaj ima EU 456 milijonov prebivalcev in eden od štirinajstih ljudi na svetu živi v eni od 25-ih držav članic," pravi **predsednik EMCDDA Marcel Reimen**. "Obilica podatkov, ki jih danes predstavlja **EMCDDA**, nam pomagajo bolje razumeti, obseg vpliva problemov z drogami na državljane Evrope in na skupnosti, v katerih živijo. Poleg tega nam omogoča tudi, da razmislimo o politikah in ukrepih, ki so jih razvile države članice v svojem prizadevanju, kot odgovor na kompleksne in večplastne izzive, ki jih predstavlja uporaba drog."

Letno poročilo 2004 je objavljeno le mesec dni po tem, ko je **Evropska komisija** uradno evalvirala strategijo in akcijski načrt EU na področju drog (2000–2004), v katerem je imel **EMCDDA** ključno vlogo v zagotavljanju tehničnih orodij za evalvacijo podatkov o politikah in analizo stanja na področju drog (glej objavljene novice št. 6 – "Hitri posnetki"). Omeniti je treba, da bo Odbor **Evropskega parlamenta** za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve razpravjal o ugotovitvah **Letnega poročila 2004**, hkrati s tem, ko bo preučil priporočilo **Sveta EU** o "Evropski strategiji boja proti drogam (2005–2012)". Politika drog v EU je sedaj v ključnem obdobju, ko voditelji postavljajo nove cilje od leta 2005 naprej.

POUDARKI IZ POROČILA: NOVOSTI V POLITIKI DROGA IN PRAVU

V današnjem poročilu je poudarjena vloga, ki jo imajo lahko pri odločanju na dokazih temelječe informacije o drogah. Novosti na področju politike drog in prava v letu 2003 so opisani spodaj:

Novosti v EU

- Junij 2003 – Svet ministrov sprejme priporočilo Evropske komisije o preprečevanju in zmanjševanju škode za zdravje povezane z odvisnostjo od drog. To je prvo priporočilo Evropske komisije na področju javnega zdravja v zvezi z drogami. Številne države so predloge iz tega priporočila (ki npr. prinašajo pobude za zmanjšanje tveganj) že vključile v svoje nacionalne strategije na področju drog.
- November 2003 – Evropska komisija sprejme "Sporočilo o dejavnostih usklajevanja in instrumentih na področju drog v EU", ki temelji na študiji-EMCDDA-Evropska komisija. (V študiji je usklajevanje opredeljeno kot "povezovanje različnih elementov nacionalnih ukrepov pri drogah" s ciljem "uskladiti delo" in "povečati učinkovitost"). Sporočilo trdi, da je usklajevanje odločilno, če želi EU učinkovito odgovoriti na kompleksnost problema na področju drog.
- November 2003 – Svet ministrov sprejme odločbo o nadzornih ukrepih in kazenskih sankcijah za nove sintetične droge: 2C-I, 2C-T-2, 2C-T-7 in TMA-2. Te droge bodo sedaj predmet nadzornih ukrepov in kazenskih sankcij v državah članicah EU.
- November 2003 – Svet ministrov doseže politični dogovor o okvirni odločbi, ki nadzira trgovino z drogami in kriminalne ter teroristične organizacije, ki se financirajo iz prometa z drogami. Ta določa skupno definicijo trgovine z drogami in priporočene kazni za to kaznivo dejanje v EU. (To okvirno odločbo je sprejel Svet 26. oktobra 2004). Europol (2002) ocenjuje, da globalni dohodek trgovine z drogami predstavlja 2%– 5% svetovnega bruto domačega proizvoda.

Nacionalne politike

- Do sedaj je dvaindvajset od 26-ih držav (25 EU in Norveška) sprejelo nacionalno strategijo na področju drog. Te strategije se razlikujejo med državami, vendar imajo skupne poteze (usključujejo jih nacionalne agencije; osredotočajo se na izvajanje, spremljanje in vrednotenje; sprejemanje uravnoteženega pristopa povpraševanja in ponudbe).
- Večina držav je za svoje strategije sprejela časovni okvir 3–5 let, vendar v nekaterih državah strategija pokriva daljše obdobje (8–10 let). Medtem, ko je cilj nekaterih državah doseči "družbo brez drog", v drugih dajejo prednost zmanjševanju negativnih posledic zaradi drog, nekatere strategije pa imajo kombinacijo obeh. Nacionalne strategije so na splošno usmerjene na prepovedane droge, vendar sta v vse več državah vključena tudi alkohol in tobak.
- V zadnjih letih se je utrdil usklajen pristop EU do drog (strategija in akcijski načrt na področju drog 2000–2004). Prihodnja usmeritev politik drog v razširjeni EU in povezovanje 25-ih različnih strategij s področja drog pod okriljem EU bosta izziv za nizozemsko predsedstvo leta 2004 (strategija EU na področju drog 2005–2012) in luksemburško predsedstvo leta 2005 (akcijski načrt EU 2005–2008).

Nacionalna zakonodaja – novosti

- *Zaplemba premoženja*: **Španija, Francija, Irska, Nizozemska in Združeno kraljestvo** poročajo o novostih v zvezi z večjimi pristojnostmi za zaplembo premoženja preprodajalcem z drogami in kriminalnim tolpom. V **Španiji** si nov zakon prizadeva pospešiti prenos dokumentov, potrebnih za identifikacijo in prostorsko opredelitev zaseženega blaga, da bi ga ponovno vložili v projekte, ki nadzirajo ponudbo in povpraševanje drog (preventiva, ponovna vključitev v družbo). Le-ta razširja obseg upravičencev, od nevladnih organizacij in javnih nacionalnih teles, do mednarodnih in nadnacionalnih teles ter tujih vlad.
- *Droge in voznja*: Problem vožnje pod vplivom drog in njegovo reševanje, sta v številnih državah članicah še vedno zaskrbljujoča. Leta 2003 so **Francija, Italija, Avstrija in Finska** spremenile zakonodajo v smeri razjasnitve ali utrjevanja, ter uvedle teste za odvzem vzorcev krvi ali urina za voznike.
- *Zakonodaja o kanabisu*: **Belgija in Združeno kraljestvo** sta sporočili, da sta v zadnjem letu spremenili pravno klasifikacijo, v katero se uvršča kanabis. V **Belgiji** so bili uvedeni novi prekrški, tako da bi polnoletna oseba, pri kateri je najden kanabis za osebno uporabo, če ni znakov kršenja javnega reda ali problematične uporabe, dobila samo denarno kazen in/ali bila registrirana pri policiji. Vendar pa se lahko kršenje javnega reda ali oteževalne okoliščine, kot so posedovanje v prisotnosti mladoletnih, lahko kaznuje z zaporno kaznijo. V **Združenem kraljestvu** so bili kanabis in njeni derivati prerazvrščeni iz razredov B in A v razred C v skladu z britanskim sistemom, tako da je sedaj najvišja kazen za posedovanje za osebno uporabo dve leti zavora. Smernice policije priporočajo, da naj se odvzame prostost samo v določenih okoliščinah, ki vključujejo kajenje na javnem mestu ali v bližini mladoletnih.

Opombe:

To splošno sporočilo za javnost je dopolnjeno še z dvema, v katerih je poudarek zlasti na statističnih podatkih in glavnih trendih. Za sporočila za javnost, objavljena v 20-ih jezikih, ter za **Letno poročilo, Statistični bilten, Povzetke stanja po državah in Nacionalna poročila mreže Reitox** glej <http://annualreport.emcdda.eu.int>

Da bi bila obremenjenost glavne spletne strani manjša, bo **EMCDDA** ponudil tudi vzporedno spletno stran na naslovu <http://emcdda.kpnqwest.pt>, kjer bo omogočen dostop do poročila in sporočil za javnost.